

Erhverv
J.nr. MST-12411-00077
Ref. Marvn
Den 6. oktober 2010

Sanktionering af sager om overproduktion af husdyr – bøde og konfiskation

Bøde- og strafniveauet i sager om overproduktion af husdyr bør fastsættes i overensstemmelse med lovbemærkningerne¹ til § 91 i husdyrgodkendelsesloven, som giver eksempler på beregningsgrundlaget for bøder ved forskellige overtrædelser. Bemærkningerne lyder således:

"Overproduktion af husdyr

For så vidt angår sager om overproduktion af husdyr, dvs. produktion af flere dyr end anført i godkendelsen eller tilladelsen, foreslås det, at bøderne hæves markant, således at den opnåede økonomiske fordel kommer til at afspejle sig i bøderne.

Miljøministeriet har i 2006 udarbejdet et notat om den gennemsnitlige indtjening ved at producere et svin eller en årsko. Notatet indeholder en beskrivelse af indtjeningen ved svine- og kvægproduktion fordelt på forskellige driftstyper og bedriftsstørrelser, baseret på årlige opgørelser fra Fødevareøkonomisk Institut. Notatet vil således kunne bruges til at opgøre det økonomiske udbytte, der er opnået i en periode, hvor produktionen har været større end det tilladte.

Opgørelserne i notatet er baseret på driftsregnskaber fra en række landbrugsbedrifter, og opgør produktionsværdi, dækningsbidrag og nettooverskud ved forskellige driftstyper (søer, slagtesvin, kvæg) og størrelser. Indtjeningen er beskrevet pr. produceret enhed, således at det er muligt at give et præcist estimat af den opnåede indtjening ved en overproduktion af en given størrelse. Indtjeningen er opgjort for hvert enkelt år fra 1999 for derved at tage højde for variationer i indtjeningen.

I en given sag om overproduktion af svin eller kvæg vil det således være muligt at anslå den opnåede fortjeneste ved overtrædelser. Fortjenesten beregnes med udgangspunkt i dækningsbidrag I, det vil sige produktionsværdien, fratrukket variable omkostninger, som fx omkostninger til foder og dyrlæge. Der bør ikke fratrækkes yderligere omkostninger, såsom arbejdsindsats og vedligehold. Denne beregningsmodel svarer til domstolspraksis på dambrugsområdet, jf. Højesterets domme fra 2001, optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2001, s. 1046 og 1056. Der findes endnu ikke retspraksis, der viser hvordan bødeniveauet skal beregnes i sager om overproduktion af husdyr.

Hvis der i en given sag er dokumenteret en overproduktion på et antal producerede dyr, vil notatet kunne anvendes til at beregne den opnåede fortjeneste ved overproduktionen. Overproduktionen for hvert enkelt år kan beregnes som: antallet af overproducerede dyr gange »Dækningsbidrag I« for den relevante driftstype og størrelse. Hvis der er dokumenteret overproduktion i flere produktionsår, skal indtjeningen udregnes for hvert enkelt år.

Den samlede opgjorte indtjening vil kunne konfiskeres efter reglerne i lovforslagets § 93, stk. 2.

Dertil kommer en bøde, der som minimum bør opgøres til 1/4 af den opnåede fortjeneste på overtrædelser, svarende til retspraksis fra dambrugsområdet"

Miljøministeriets notat fra 2006, som der henvises til i de refererede lovbemærkninger, beskriver den gennemsnitlige indtjening ved svine- og kvægproduktion i perioden 1999-2004.

Konfiskation og bødestørrelse fastsættes ud fra fortjenesten ved overproduktion. Det skal så vidt muligt sikres, at landmandens faktiske fortjeneste konfiskeres og at bøde fastsættes på baggrund af den faktiske fortjeneste. I overensstemmelse med lovbemærkningerne, vil der dog ved sanktionering af overproduktionssager ved bøde og/eller konfiskation skulle tages udgangspunkt i den gennemsnitlige indtjening beregnet som dækningsbidrag I (dvs. produktionsværdien fratrukket

¹ Bemærkningerne kan findes i lovforslaget som det blev fremsat ved lovforslag nr. L 55 i Folketingstidende 2006-2007, tillæg A, side 1906. Lovforslaget som fremsat kan endvidere findes her: http://www.ft.dk/samling/20061/lovforslag/L55/som_fremsat.htm#dok

variable omkostninger som f.eks. omkostninger til foder og dyrlæge). Dækningsbidrag I kan anvendes til at anslå den opnåede fortjeneste ved overtrædelsen.

Den samlede opgjorte fortjeneste konfiskeres. Der tages udgangspunkt i fortjenesten beregnet på baggrund af dækningsbidrag I modificeret ved konkret tilgængeligt og validt regnskabsmateriale i den enkelte sag.

Udover konfiskation af den samlede opgjorte fortjeneste, vil der som udgangspunkt skulle sanktioneres ved en bøde svarende til ¼ af den samlede fortjeneste ved overproduktionen. I tilfælde, hvor den faktiske fortjeneste ikke kan dokumenteres, vil der fortsat kunne indstilles til en bøde svarende til ¼ af den ud fra dækningsbidrag I anslåede fortjeneste. Ved skærpende omstændigheder (eksempelvis gentagelsestilfælde og større overtrædelser af det godkendte produktionsniveau), kan bødens størrelse øges.

Hvis der er dokumenteret overproduktion i flere produktionsår, skal fortjenesten udregnes for hvert enkelt år.

Til disse formål anbefales det at anvende de data omkring produktionsøkonomi, som årligt udarbejdes af Videncentret for Landbrug, og som offentliggøres årligt på www.landbrugsinfo.dk. Disse data afspejler den gennemsnitlige indtjening (beregnet som dækningsbidrag I) ved husdyrproduktion og kan derfor lægges til grund ved sanktioneringen af overproduktionssager. Tallene i nedenstående tabeller angiver den gennemsnitlige indtjening pr. dyr og opgjort på dyretype, og er i de fleste tilfælde også differentieret ud fra besætningsstørrelse. Tallene er overensstemmende med data som offentliggøres i 2010 på www.landbrugsinfo.dk og dækker årene 2005-2008 og i nogle tilfælde også 2009.

Tallene for 2005 og fremefter er følgende:

Indtjening ved sohold 2005 – 2009²

Tabel 1.1 – DB 1 pr. årssø for forskellige besætningsstørrelser i 2005

Antal årssøer	50 - 150	150 - 250	250 - 400	400 -
DB 1	2.763	3.980	3.711	4.264

Tabel 1.2 – DB 1 pr. årssø for forskellige besætningsstørrelser i 2006

Antal årssøer	50 - 150	150 - 250	250 - 400	400 -
DB 1	2.932	4.257	4.300	4.700

Tabel 1.3 – DB 1 pr. årssø for forskellige besætningsstørrelser i 2007

Antal årssøer	50 - 150	150 - 250	250 - 400	400 -
DB 1	1.338	1.461	1.651	1.981

² Kilde: Videncentret for Landbrug, Økonomisk database.

Tabel 1.4 – DB 1 pr. årssøer for forskellige besætningsstørrelser i 2008

Antal årssøer	50 - 150	150 - 250	250 - 400	400 -
DB 1	Utilstrækkeligt datamateriale. Det anbefales at anvende DB 1 for besætningsstørrelsen 150-250 årssøer.	2.533	2.547	2.498

Tabel 1.5 – DB 1 pr. årssøer for forskellige besætningsstørrelser i 2009

Antal årssøer	50 – 150	150 - 250	250 - 400	400 -
DB 1	Utilstrækkeligt datamateriale. Det anbefales at anvende DB 1 for besætningsstørrelsen 150-250 årssøer.	2.606	2.449	3.093

Indtjening ved slagtesvin 2005 – 2008³

Tabel 2.1 – DB 1 pr. produceret slagtesvin for forskellige besætningsstørrelser i 2005

Antal sl. svin	500 – 5000	5000 - 9000	9000 -
DB 1	123	142	162

Tabel 2.2 – DB 1 pr. produceret slagtesvin for forskellige besætningsstørrelser i 2006

Antal sl. svin	500 – 5000	5000 - 9000	9000 -
DB 1	131	154	178

Tabel 2.3 – DB 1 pr. produceret slagtesvin for forskellige besætningsstørrelser i 2007

Antal sl. svin	500 - 5000	5000 - 9000	9000 -
DB 1	45	101	120

Tabel 2.4 – DB 1 pr. produceret slagtesvin for forskellige besætningsstørrelser i 2008

Antal sl. svin	500 - 5000	5000 - 9000	9000 -
DB 1	17	105	85

Indtjening ved malkekøer (inkl. opdræt) 2005-2008⁴

Tabel 3.1 – DB 1 pr. årsko inkl. opdræt 2005

Antal årskøer	50 - 100	100 - 150	150 -
DB 1	11.131	11.400	10.609

Tabel 3.2 – DB 1 pr. årsko inkl. opdræt 2006

Antal årskøer	50 - 100	100 – 150	150 -
DB 1	10.147	10.837	11.422

³ Kilde: Videncentret for Landbrug, Økonomisk database.

⁴ Kilde: Videncentret for Landbrug, Økonomisk database.

Tabel 3.3 – DB 1 pr. årsko inkl. opdræt 2007

Antal årskøer	50 - 100	100 – 150	150 -
DB 1	11.672	11.934	12.073

Tabel 3.4 – DB 1 pr. årsko inkl. opdræt 2008

Antal årskøer	50 - 100	100 - 150	150 -
DB 1	12.822	13.181	12.724

Indtjening ved ammekøer 2008-2009⁵

Tabel 4.1 – DB 1 pr. årsammeke forskellige besætningsstørrelser i 2008

Antal årskøer	0-20	20-50	> 50
DB 1	2.159	1.563	648

Tabel 4.2 – DB 1 pr. årsammeke for forskellige besætningsstørrelser i 2009

Antal årskøer	0-20	20-50	> 50
DB 1	1.708	1.120	1.095

Indtjening ved slagtekalve 2005 til 2009⁶

Tabel 5 – DB 1 pr. slagtekalv 2005-2009

År	2005	2006	2007	2008	2009
DB 1	Utilstrækkeligt datamateriale. Det anbefales at anvende DB1 for 2007.	Utilstrækkeligt datamateriale. Det anbefales at anvende DB1 for 2007.	1.771	1.620	1.589

Indtjening ved mink 2005-2009⁷

Tabel 6.1 – DB 1 pr. minktæve for forskellige besætningsstørrelser i 2005

Antal årstæver	0-800	800-1300	1300-2000	> 2000
DB 1	777	809	838	875

Tabel 6.2 – DB 1 pr. minktæve for forskellige besætningsstørrelser i 2006

Antal årstæver	0-800	800-1300	1300-2000	> 2000
DB 1	1.120	1.228	1.214	1.209

Tabel 6.3 – DB 1 pr. minktæve for forskellige besætningsstørrelser i 2007

Antal årstæver	0-800	800-1300	1300-2000	> 2000
DB 1	639	760	709	675

Tabel 6.4 – DB 1 pr. minktæve for forskellige besætningsstørrelser i 2008

Antal årstæver	0-800	800-1300	1300-2000	> 2000
DB 1	772	751	773	782

⁵ Kilde: Videncentret for Landbrug, Kvæg.

⁶ Kilde: Videncentret for Landbrug, Kvæg

⁷ Kilde: Minkanalyse 2005-2009, udarbejdet af Heden & Fjorden, Nupark 47, 7500 Holstebro

Tabel 6.5 – DB 1 pr. minktæve for forskellige besætningsstørrelser i 2009

Antal årstæver	0-800	800-1300	1300-2000	> 2000
DB 1	557	620	629	576

Indtjening ved høns – æg⁸

Tabel 7 – DB 1 pr. høne for 2005-2008

År	2005	2006	2007	2008	2009
Skrabehøns	46,13	47,98	63,72	48,34	75,05
Konventionelle burhøns	18,82	34,12	40,09	32,15	53,07
Økologiske høns	96,89	102,6	104,06	94,72	99,31

Indtjening ved slagtekyllinger⁹

Tabel 8 - DB 1 pr. m² for 2005-2008

År	2005	2006	2007	2008	2009
Slagtekyllinger, m ²	221,64	108,13	169,37	183,57	116,28

Opgørelse af og dokumentation for overproduktionens størrelse

Det fremgår af Skov- og Naturstyrelsens notat af 30. november 2004 om afklaring af tvivsspørgsmål angående den tilladte produktion på husdyrbrug (afklaringsnotatet)¹⁰ under "principper for opgørelse af produktionsomfanget", at der tages udgangspunkt i planåret ved opgørelse af overproduktion. Det er i husdyrgødningsbekendtgørelsens¹¹ harmoniregler forudsat, at dyreenheder opgøres for perioden 1/8 – 31/7. Det er ligeledes denne periodeafgrænsning Plantedirektoratet anvender ved tilsyn og kontrol.

Som udgangspunkt bør overproduktion derfor opgøres pr. planår. Helt særlige omstændigheder kan dog medføre, at der i stedet tages udgangspunkt i kalenderåret.

Ved opgørelse af overproduktion er det nødvendigt at være opmærksom på, at produktionen på et husdyrbrug i mindre omfang vil variere fra år til år. Disse variationer må dog kun indebære overskridelser af bagatelagtig karakter, som er af underordnet betydning for miljøbeskyttelsen, og variationerne må ikke konsekvent være større end den tilladte produktion.

Når det vurderes, om der er sket en overproduktion, vil det derfor være nødvendigt at se på produktionsomfanget over en flerårig periode, så vidt muligt mindst de seneste 2-3 år. En flerårig opgørelse af (over)produktionen vil også udviske de forhold, som f.eks. kan skyldes at produktionen er opgjort pr. kalenderår i stedet for planår. Det skal dog understreges, at dette ikke ændrer ved, at der i det enkelte år kun må være overskridelser af bagatelagtig karakter. Det skal

⁸ Kilde: Dansk Fjerkræråd

⁹ Kilde: Dansk Fjerkræråd

¹⁰ Notatet kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside: <http://www.mst.dk/NR/rdonlyres/B2ED0011-33E6-4834-A013-43F9EA5A44CD/53026/notat250105.pdf>

¹¹ Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. med senere ændringer.

derfor vurderes om eventuelle overskridelser i forhold til det tilladte er af bagatelagtig karakter, som findes af underordnet betydning for miljøbeskyttelsen.

Som udgangspunkt er det kommunen, der som led i forberedelsen og udarbejdelse af sin anmeldelse til politiet fremskaffer dokumentation for overproduktionens størrelse. Kommunens anmeldelse forberedes og udarbejdes i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledning om anvendelse af retssikkerhedsloven på miljøområdet (nr. 7, 2005) samt styrelsens håndhævelsesvejledning (nr. 6, 2005).

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at gødningsregnskaber kombineret med tal fra Det Centrale Husdyrregister er tilstrækkelig dokumentation for overproduktion. Derimod vil det under alle omstændigheder aldrig være tilstrækkeligt alene at anvende en manuel optælling af dyrene som dokumentation. Manuel optælling kan benyttes i forbindelse med tilsynsbesøg, når der alene er behov for en helt overordnet vurdering af, om de indgivne oplysninger er korrekte. Derimod kan manuel optælling ikke anvendes som dokumentation i overtrædelsessager.

Generelt må det bedst tilgængelige materiale i en sag anvendes som dokumentation for en overproduktions omfang. Det kan derfor ikke udelukkes, at domstolene vil komme frem til, at tal fra Dansk Kvæg eller andre også kan være tilstrækkelig dokumentation i en konkret sag. Politi og anklagemyndigheden må i forbindelse med den konkrete sag vurdere, om der skønnes at være tilvejebragt tilstrækkelig dokumentation.

Konfiskation og bøde fastsættes således på baggrund af fortjenesten ved overproduktionen pr. kalenderår. Overproduktionen opgøres derimod som udgangspunkt pr. planår. En sanktionering af overproduktion i to på hinanden følgende planår vil skulle sanktioneres ud fra kalenderår omfattet af planperioderne. Eksempelvis vil der ved en overproduktion i planår 2006/2007 og 2007/2008 skulle beregnes konfiskation ud fra 5/12 af fortjenesten for 2006, hele fortjenesten for 2007 og 7/12 af fortjenesten for 2008 (planåret løber fra 1/8 til 31/7).